

چهارشنبه 3 آبان 5 صفر 1439 - 25 اکتبر 2017

امضای قرارداد ننگین گلستان میان ایران و روسیه در پی شکست ایران از روسیه (1192ش)

امضای قرارداد ننگین گلستان میان ایران و روسیه در پی شکست ایران از روسیه (1192ش) با امضای قراردادی بین حاکم گرجستان و امپراتور روسیه، گرجستان تحت نفوذ روسیه قرار گرفت. چون بسیاری از ساکنان این منطقه مسلمان بودند و تبعیت از يك حکومت غیرمسلمان را ننگ مي‏دانستند به ایران کوچ کردند. افزون براین، برادر حاکم گرجستان که از این قرارداد ناراضی بود به دربار فتحعلي شاه آمد و دولت ایران را به جنگ با روس‏ها دعوت کرد. در پی این حوادث قوای روس با یورش به شهرهای گنجه، شوش و ایروان، آن مناطق را مورد تعرض قرار دادند. پس از این حملات بسیاری از علما، مردم را به مبارزه با کفار روس دعوت کردند. بدین ترتیب بود که دوره اول جنگ‏های ایران و روس آغاز شد و پس از گذشت ده سال از شعله‏ور شدن آتش جنگ، قوای هر دو دولت چنان ضعیف شد که طرفین آمادگی خود را برای پایان جنگ اعلام کردند. بر همین اساس و با دخالت دولت انگلستان، عهدنامه گلستان میان دو کشور ایران و روسیه به امضاء رسید. به موجب این قرارداد، تمامی شهرهایی که تا آن تاریخ به تصرف روسیه در آمده بود، جزو خاک روسیه باقی ماند و مالکیت روسیه بر شهرهای قره باغ، باکو، دربند، لنکران و بخشی از تالش نیز پذیرفته شد. ایران نیز پذیرفت از همه دعاوی خود در مورد مناطق داغستان، گرجستان و ارمنستان چشم بپوشد. همچنین حق کشتیرانی در دریای خزر از ایران سلب گردید و در عوض، دولت روسیه تعهد سپرد که تنها نیابت سلطنت عباس میرزا ولیعهد را پذیرفته و به قدرت رسیدن او را تضمین کند. در این قرارداد، مرزهای دو کشور دقیقاً معین نشد و همین نامعلوم بودن مرزهای دو کشور و مقررات عهدنامه گلستان موجب شد که دولت ایران از این عهدنامه سربتابد و روسیه را به نیرنگ متهم سازد. این عوامل باعث شد که جنگ دوم ایران و روسیه در سال‏های بعد شکل گیرد و عهدنامه سیاه دیگری با نام ترکمان‏چای به ایران تحمیل شود. انتصاب "رضاخان میرپنج" به نخست وزیری توسط "احمدشاه قاجار" (1302 ش)

هنگامی که مشیرالدوله از سوي احمدشاه قاجار به نخست وزیری منصوب گردید، رضاخان با سمت وزارت جنگ در هیئت دولت حضور یافت. پس از چندی، رضاخان که در پی فرصتی برای قدرت بیشتر و جولان در کشور بود، نخست وزیر را تهدید کرد و موجبات ترس و سپس استعفای او را پدید آورد. از آن سو، طرفداران سردار سپه نیز با غوغا سالاری در مطبوعات، رضاخان را بهترین گزینه برای ریاست دولت معرفی کردند به طوری که به خود احمد شاه نیز فهمانده شد که فعلاً مرد میدان ایران، فقط سردار سپه است. مشیرالدوله نیز مي‏دانست اگر شاه به اروپا برود، او قادر به کنار آمدن با سردار سپه و طرفداران او نخواهد بود. لذا در اواخر مهرماه نزد احمد شاه رفت و به هر ترتیب که بود، او را راضی ساخت تا استعفایش را بپذیرد. شاه ناگزیر تن بدین کار داد و با وجود مخالفت آیت‏الله سیدحسن مدرس و یاران او، در تاریخ سوم آبان 1302 ش سردار سپه را به عنوان رئیس الوزرا معرفی و منصوب کرد و پس از يك هفته، خود، راهی اروپا شد و رضاخان را يکه‏تاز میدان نمود. با خروج احمد شاه از ایران، رضاخان همه کاره کشور شد و از آن پس، مقدمات تغییر نظام حکومتی را در سر پروراند. احمدشاه‏در حالی که کشور را ترك مي‏گفت که نمی‏دانست بازگشتی برایش متصور نیست و در این سفر، تاج و تختش را از دست خواهد داد و رضا میر پنج حکومتی دیگر بنیان خواهد نهاد. رحلت عالم فاضل و پرهیزگار آیت‏الله "میرزا جواد آقا تهرانی" (1368 ش)

آیت‏الله میرزا جواد آقا تهرانی در سال 1283ش (1322ق) در تهران در خانواده‏ای مذهبی به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات مقدماتی در تهران و قم، راهی نجف اشرف گشت و از محضر حاج شیخ مرتضی طالقانی و محمدتقی آملی کسب فیض نمود. میرزای تهرانی پس از دو سال توقف در نجف به تهران بازگشت و پس از مدتی در مشهد از درس بزرگانی همچون میرزای اصفهانی و شیخ مجتبی قزوینی بهره برد تا به مقامات والا در علم و اخلاق دست یافت. آیت‏الله تهرانی علاوه بر مهارت در فلسفه و تفسیر، در فقه و اصول تبحر داشت و معتقد بود که حقیقت را باید از سرچشمه پاک و زلال کلام وحی و بیان معصوم گرفت. بُعد اخلاقی این عالم ریانی، نسبت به همه خصوصیات برجسته و ممتازی که داشت، بیشتر نمود پیدا کرده بود، چرا که در نهایت خضوع و تواضع و اخلاص مي‏زیست و آداب تربیتی اسلام، حقوق اسلامی خانواده و حق کودک را دقیقاً مراعات مي‏کرد. وی در مسائل اجتماعی و گره‏گشایی و حل و فصل کارهای مردم نیز بسیار کوشا بود و در این راه تلاش وافری از خود نشان مي‏داد. آیت‏الله تهرانی در دوران دفاع مقدس، با وجود کهولت سن، بارها در جبهه‏های نبرد شرکت نمود و با پوشیدن لباس بسیجی و رفتن به خطوط مقدم جبهه، روحیه‏ای بسیار قوی و نشاطبخش در رزمندگان ایجاد مي‏کرد. از این استاد اخلاق آثاری برجای مانده که فلسفه بشری و اسلامی، میزان المطالب در 2 جلد و آیین زندگی و درس‏های اخلاقی از آن جمله‏اند. سرانجام این عالم عامل در سوم آبان 1368ش برابر با بیست‏وسوم ربیع‏الاول 1410ق در هشتاد و پنج سالگی در مشهد مقدس جان به جان آفرین تسلیم کرد و در همان شهر به خاک سپرده شد. شهادت "حضرت رفیه(س)" دختر کوچک امام حسین(ع) در شام (61 ق)

رقیّه خاتون یا فاطمه بنت الحسین(ع) معروف به فاطمه rlm& ی صغیره، دختر آخر امام حسین(ع) از مادری به نام ام rlm& اسحاق بنت طلحه یا شاه rlm& زنان بود. سن مبارك او را 4 5 - 3 یا 7 سال دانسته rlm& اند. امام حسین(ع) بسیار به او مهر می rlm& ورزید و وی نیز به پدر، علاقه rlm& ی فراوانی داشت. رقیّه به همراه پدر، برادران، عموها و دیگر خاندان نبوی راهی سرزمین کربلا شد. پس از شهادت امام و یارانش به اسارت کوفیان درآمد و سپس راهی شام شدند. رقیّه خاتون در شام، شب و روز در فراق پدر می rlm& گریست و پدر را طلب می rlm& کرد. معروف است که در خرابه rlm& ی شام، پس از دیدن سر بریده rlm& ی پدر و گفتگوی سوزناک با وی، لب بر لب rlm& های پدر نهاده و آن چنان گریسته که بی هویش شد. وقتی که او را حرکت دادند، دریافتند که از دنیا رفته است. آستانه rlm& ی حضرت رقیه(س) یکی از زیارتگاه rlm& های شیعیان در شهر دمشق پایتخت سوریه، در 300 متری شمال شرقی مسجد مشهور اموی واقع است.

درگذشت "امیل اوژیّه" ادیب و نویسنده برجسته فرانسوی (1889م) (ر.ک: 2 نوامبر)

"امیل اوژیّه" تناتر نویس و نویسنده معروف فرانسه در قرن نوزدهم در "والنس" قدم به عرصه وجود گذاشت. وی که در سبک و نگارش رقیب "آلکساندر دوما - پسر" بود، از 20 سالگی به نویسندگی پرداخت و آثارش حاوی نکات اخلاقی و اجتماعی است. از مهمترین آثار وی که روز 25 اکتبر 1889 میلادی مرد "داماد مسیو پواریه - و، ماده شیران فقیر" را باید نام برد.